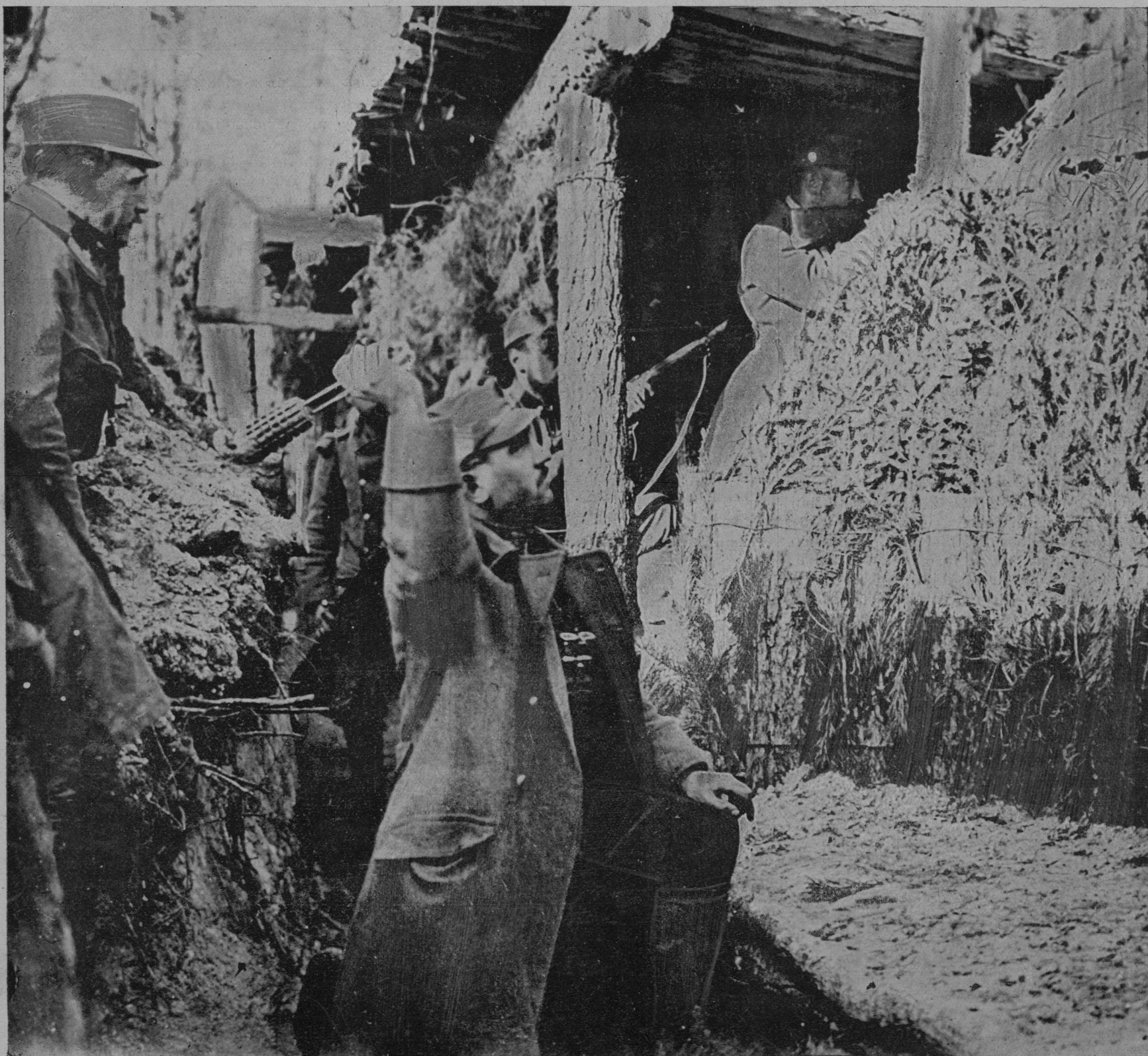

Štev. 28.

V Ljubljani, v sredo 12. julija 1916.

Leto III.

Z gališke fronte, kjer so se vršili te dni z Rusi izredno težki boji: Pogled v vzoren strelski jarek. Strelci so deloma zakriti. Spredaj meče častnik ročno granato.

Guy de Maupassant:

Okrasek.

Bila je ena izmed onih ljubkih, dražestnih deklic, ki so rojene, kakor po zmoti usode v uradnikovi rodbini. Ni imela niti dote, niti nade, niti sredstev, da bi jo mogel spoznati, razumeti, ljubiti in poročiti kak bogat, ugleden mož. In poročila se je z malim uradnikom naučnega ministrstva. Bila je priprosta, ker se ni imela s čim nališpati; a bila je zato nesrečna, kakor da je izobčena, kajti ženske ne poznajo ne sloja, ne plemena, ne stanu. Služi jim njih lepota, njih milina in njih ljubkost od rojstva in od rodbine. Njih prirojena nežnost, njih čut za eleganco, njih prožni duh so njihova moč, ki enači hčer ljudstva z največjo damo.

Trpela je brez prestanka, čuteča, da je rojena za vse lepote in vse bogastvo življenja. Trpinčilo jo je ubožstvo njenega stanovanja, golota sten, obrabljenost stolov in priprostost blaga. Same stvari, ki jih druga ženska njenega sloja ne bi niti zapazila. Njo pa je vse to mučilo in motilo. Pogled na malo Bretonko, ki ji je opravljala skromno njeno gospodinjstvo, je vzbudil v njej obupno razočaranje izgubljenih nad. Sanjarila je o sobah, okrašenih z orijentalnimi preprogami, razsvetljenih od visokih, bronastih svetilnikov, o dveh velikih slugah v kratkih hlačah, dremajočih v širokih naslonjačih, uspavanih od težke toplote ogromne peči. Sanjarila je o velikih dvoranah, preoblečenih s starinsko svilo, o finem pohištvu, obdanem z dragocenimi resami in o malih, mičnih, dišečih sobicah, pripravljenih za čebljanje ob petih popoldne z najboljšimi prijatelji. Sami znani in zaželjeni možje, o katerih si žele vse ženske, da bi jih opazovali.

Sedla je k obedu za mizo, pregrnjeno s tri dni starim prtom, nasproti svojemu možu, ki je odkril skledo z juho izjavljajoč z zadovoljstvom: »Ah! ta dobra juha! Nič boljšega ne poznam od nje...« Ona pa je sanjarila o izbranih jedilih, ponujanih v krasnem posodju, o šepetanih galanterijah, poslušanih z nasmeškom sfinge, o rožnatem mesu postrvi ali s peruti mastnega piščanca.

Ni imela niti lepih oblek, niti biserov, skratka ničesar. A želela si ni česar drugrega, nego samo to; samo za to se je čutila ustvarjeno. Tako si je želela ugajati, biti očarljiva in zaželjena!

Imela je bogato prijateljico, tovarišico izza samostana, ki je ni marala več videti, tako hudo je trpela v svojih sanjah. In jokal je po cele dneve, od bridkosti, od bolesti, od obupa in od strahu.

* * *

Vojaška maša na vrtu vojaške bolnice.

Naše žične ovire na tirolskih gorah. Žice so zvezane z električnimi baterijami.

Nekega dne je vstopil njen mož žarečega obličja, držeč v roki širok ovitek.

»Čuj«, je rekel, »tu je nekaj zate«.

Podmaršal Karel pl. Lukas, novi poveljnik trdnjave v Krakovu.

Hitro je raztrgala papir ter je izvlekla karto. Na karti so bile natiskane besede:

»Naučno ministrstvo in gospa Georges Ramponneau vabita gospoda in gospo Loisel

na soirejo v palačo ministrstva, v ponedeljek, 18. januarja«.

Namesto da bi bila vzradoščena, kakor je pričakoval njen mož, je zagnala s srdom vabilo na mizo ter mrmrala:

»Kaj neki hočeš, da naj storim s tem?«

»Ali, draga moja, mislim sem, da boš zadovoljna. Ti ne zahajaš nikdar nikamor, pa ti je to tako lepa prilika! Stalo me je nepopisnega truda, da sem jo dobil. Ves svet si je želi. Marsikdo si želi takega vabila, toda uradniki jih baš mnogo ne dobivajo. Videla boš tam ves uradni svet«.

Pogledala ga je nemirnega očesa ter izjavila nepotrpežljivo: »Kaj pa naj denem nase, če grem tja?«

Na to ni mislil in jecjal je:

»No pa obleci obleko, ki jo imaš za gledališče! Meni vsaj se zdi prav lepa«.

Umolknil je ves preplašen in zavzet, videč, da njegova žena joka. Dve veliki solzi sta se strnili iz voglov njenih oči ter sta zdrknili počasi proti voglom ust. Momljal je:

»Kaj pa ti je? Kaj pa ti je?«

Siloma je potlačila svojo boleost in je odgovorila mirnega glasu, brisoča si mokra lica:

»Nič. Samo obleke nimam in zato tudi ne morem iti na slavnost. Daj svojo karto kakemu kolegu, čegar žena je bolje oblečena nego jaz«.

Bil je ves obupan. Rekel je: »Daj, Matilda! Koliko bi pa stala primerna obleka, ki bi bila pripravna tudi za druge prilike? Kaka čisto priprosta stvar«.

Premišljevala je nekoliko sekund, sestavljajoča svoje račune in premišljajoča, koliko vsoto bi smela zahtevati, da ne izzove takojšnje odklonitve in ogorčenega vzklika varčnega uradnika. Naposled je odgovorila obotavljaje:

»Ne vem prav, toda mislim; prav s štiristo frankov bi mogla izhajati«.

Pobledel je nekoliko, kajti prav to vsoto je imel spravljeno, da si kupi puško, ko se vdeleži lova prihodnje poletje v nanterški planoti z nekaterimi prijatelji, ki so hodili ob nedeljah streljat jerebice.

Naposled izjavi: »Pa naj bo. Dam ti štiristo frankov. Toda glej, da boš imela res lepo obleko!«

* * *

Bližal se je dan slavnosti, a gospa Loisel je bila žalostna, nemirna in preplašena. Bila je prirejana zdaj tudi njena oprava. Nekaj večera ji reče njen mož: »Kaj ti pa je vendar? Tako čudna si zadnje tri dni«.

Ona je odgovorila: »Žalosti me, da nimam ni enega biserja, ne enega kamna, da bi ga dela na sebi. Poleg vsega tega bom videti siromašna. Skoraj bi rajši niti ne šla na to soirejo«.

Odvrnil ji je: »Okraši se ž živimi rožami! To je uprav lepo v sedanjem letnem času. Za deset frankov imaš dve ali tri krasne rože«.

Toda ona se ni udala. »Ne, ... ni bolj ponižajočega, kakor biti siromašen med bogatimi damami!«

Toda njen mož je vzdiknil: »Kako si bedasta! Pojdi vendar k svoji prijateljici, gospej Forestierjevi ter jo prosi, naj ti posodi kak nakit! Ti si dosti intimna ž njo, da to lahko storiš«.

Zavrnila je od veselja. »Res je, nisem na to mislila«.

Prihodnji dan je šla k svoji prijateljici ter ji je razodela svojo zadrego.

Gospa Forestierjeva je šla k svoji stekleni omari, vzela iz nje široko skrinico, odprla jo ter rekla gospej Loisel: »Izberi si, draga moja«.

Pogledala je najprej zapestnice, potem lanec biserjev, potem beneški križ iz zlata in kamnov, uprav krasno delo. Primerjala je okraske pred zrcalom. Obotavlja se, se ni mogla odločiti, ali bi jih vzela, ali pustila. Vedno je prala: »Nemaš nič drugega?«

»No, da, samo išči! Ne vem, kaj ti prija«.

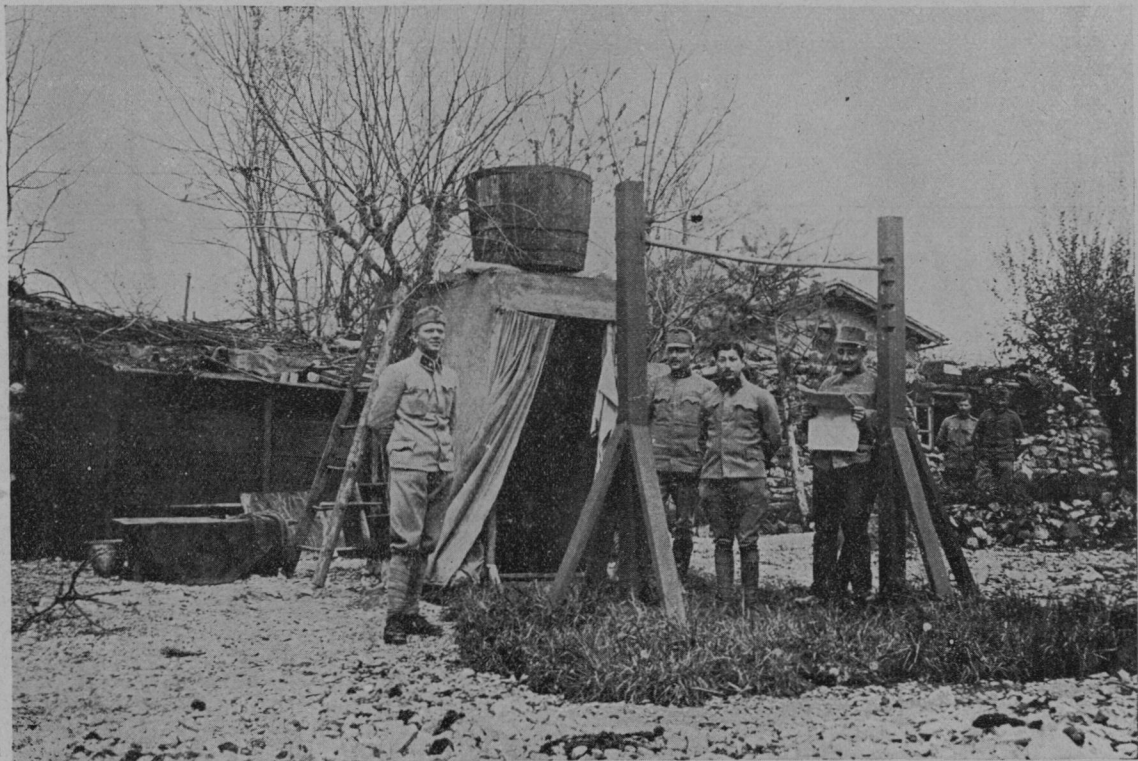
Kar zagleda v skrinjici iz črne svile krasen niz demantov. Srce ji je ustripalo od neugnane želje. Roke so se ji tresle, ko ga je dvignila. Položila si ga je okoli vratu, na zapeto obleko pa se divila sami sebi.

Potem je prala zbegana, vsa v strahu: »Ali mi moreš posuditi tole, nič drugega nego tole?«

»No, da, gotovo«.

Skočila je k svoji prijateljici, jo objela strastno ter odhitela s svojim zakladom.

* * *

S primorske fronte: Pršna kopel naših častnikov na vrtu primorske vasi.

Prišel je dan slavnosti. Gospa Loisel je imela izvrsten uspeh. Bila je lepša nego vse druge; elegantna, ljubka, smejoča se in blazna veselja. Moški so jo vsi opazili, prašali so po njenem imenu, želeli so, biti ji predstavljeni. Vsi uradniki kabineta so hoteli plesati ž njo. Še celo minister jo je zapazil.

Plesala je z vso vnemo, pijana od veselja, ne meneča se za nič več v zmago-slavju svoje lepote, v veličanstvu svojega uspeha, vsa, kakor v oblaku sreče od vsega tega počaščenja, od tega obožavanja, od vseh teh želja, ki jih je vzbudila, od te tako popolne zmage, ki je ženskemu srcu tako sladka.

Odšla je proti štirim zjutram. Njen mož je dremal že od polnoči v mali, tihi sobi s tremi drugimi gospodi, ki so se jim žene dobro zabavale.

Ogrnil ji je čez pleča plašč, ki ga je

bil prinesel za odhod. Borna obleka iz vsakdanjega življenja, čegar siromašnost se je čudno odbila od sijaja plesne toaleta. Ona je to dobro počutila ter je hotela uiti, da je ne bi zapazile druge, bogate gospe, ki so se zamotavale v dragocene kožuhe.

Loisel jo je pridržal.

»Počakaj vendar! Zunaj ti bo mraz! Klicat grem voznika«.

Toda ona ga ni počakala, marveč je hitela doli po stopnicah. Ko sta bila na ulici, nista našla nobenega voza; začela sta iskati, klicati vsakega voznika, ki sta ga videla zdaleč voziti mimo.

Dospela sta do Seine, vsa obupana, trepetajoča od mraza. Naposled sta našla na obrežju enega onih nočnih vozov, ki jih v Parizu ni videti drugače nego ponoči, kakor da jih je sram svoje revščine ob belem dnevu.

Pripeljal ju je do njunih vrat v ulici des Martyrs, in odhajala sta žalostna v svoje stanovanje. Za njo je bilo zdaj končano. A on je premišljeval, da bo moral biti v ministrstvu ob desetih.

Odložila je plašč, ki je bila zamotala vanj svoje rame, pred zrcalom, da se vidi še enkrat v svoji krasoti. A hipoma je zakričala. Okoli vratu ni imela svojega lanca.

Njen mož, že napol razpravljen jo je prašal: »Kaj pa imaš?«

Obrnila se je k njemu vsa iz sebe: »Sem ... sem ... nimam več lanca gospe Forestierove«.

Vzravnal se je ves razburjen: »Kaj? ... Kako! ... To ni mogoče!«

In iskala sta v gubah obleke, v gubah plašča, po žepih, povsod. Nista ga našla.

Prašal jo je: »Ali veš za gotovo, da si ga imela še, ko si šla s plesa?«

»Da, zatipala sem ga še v veži ministristva«.

»Pa da si ga zgubila na ulici, bi ga bili čuli pasti na tla. Gotovo je na vozu«.

»Dá, to je mogoče. Ali veš za številko?«

»Ne. Pa ti, ali je nisi pogledala?«

»Ne«.

Pogledala sta se vsa potrta. Končno se je Loisel zopet oblekel.

»Grem, da obhodim vso tisto pot, ki sva jo prešla peš. Mogoče ga najdem«.

Odšel je. Ona je ostala v večerni toaleti, brez moči da bi legla, zveržena na stolu, brez življenja, brez misli.

Laški vojaki ujetniki po bojih v južni Tirolski.

Njen mož se je vrnil proti sedmi uri. Našel ni ničesar. Šel je na policijo, k časopisom, obetal je nagrado društvu malih voznikov, povsod je bil, kamor ga je gnalo količjak upanje.

Ona pa je čakala ves dan v trepetu zaradi strašne nesreče.

Loisel se je vrnil zvečer, sklonjen, bled; našel ni bil ničesar.

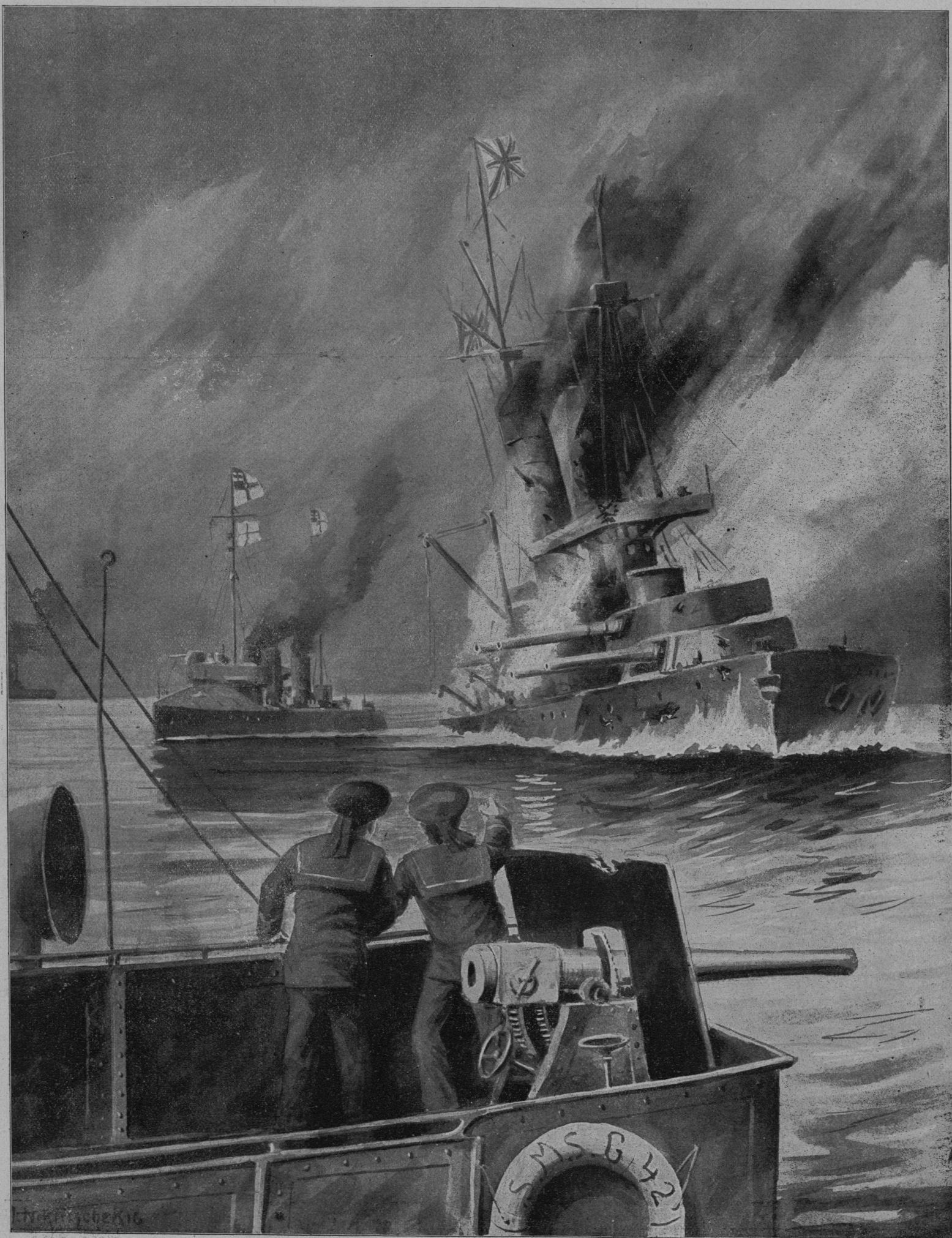
»Piši svoji prijateljici«, je rekel, da si zlomila zaklep na njenem lancu pa da ga daš popraviti! To nam da časa, da premišljujemo.«

Pisala je po njegovi napovedi.

* * *

Po preteku tedna sta izgubila vse upanje. Loisel, ki se je bil postarel za pet let, je izjavil: »Treba premisliti, kako nadomestiva ta nakit.«

Vzela sta skrinjico, v kateri je bil sprav-

Nemške torpedovke skušajo rešiti posadko angleške oklopnice „Warspite“, ki so jo razrušile in, ki se že potaplja.

ljen, ter sta šla k draguljarju, čegar ime je bilo na njej zabeleženo. Pogledal je v svoje knjige.

»Jaz nisem prodal tega lanca, milostiva. Napravil sem samo skrinjico«.

Pa sta hodila zdaj od draguljarja do draguljarja, iščoč lanca, ki bi bil enak onemu, zanašajoča se na svoj spomin ter bolna od žalosti in strahu.

Naposled sta našla v trgovini v Palais-Roalu verižico demantov, ki se jima je videla slična uprav oni, ki sta jo iskala. Veljala je štirideset tisoč frankov. Pustiti jo je hotel trgovec na šestintrideset tisoč.

Prosila sta zdaj draguljarja, naj je nikar ne proda pred tremi dnevi. Pogodila sta se, da jo vzame nazaj za štiri in trideset tisoč frankov, ako bi se ona prva našla pred koncem februarja.

Loisel je imel deset tisoč frankov, ki mu jih je bil zapustil njegov oče. Ostanek bi si moral izposoditi.

Posodil si jih je. Tisoč frankov od tega, pet sto od družega, pet louis tukaj, tri louis tam. Podpisal je menice, sklenil pogubne pogodbe, imel je posla z oderuhi, z vsemi vrstami posojačev. Uničil je vse vsoje življenje, dal je svoj podpis ne znajoč niti sam, če mu bo mogoče rešiti ga. Toda gnan od straha pred prihodnostjo, pred črno bedo, ki se je spuščala nanj, pred izvidom na vso fizično bedo in moralično muko, je šel po niz, ter je položil šestintrideset tisoč frankov na plačilno mizo trgovčev.

Ko je gospa Loisel vrnila nakit gospej Forestierjevi, je rekla le-ta hladnega pogleda: »Mogla bi mi ga vrniti popreje. Kaj pa, če bi ga bila rabila?«

Niti ni odprla skrinjice, kakor je s strahom pričakovala njena prijateljica. Kaj, če bi jo bila imela za tatico?

* * *

Gospa Loisel je zdaj poznala življenje bede. Udala se mu je zdaj, hipoma, junaško.

Panorama Posina, zahodno Arsiera, odkoder so se umaknile naše čete severno na boljše postojanke.

Treba je bilo poplačati ta strahoviti dolg. Ona ga bo izplačala. Odpustila je služkinjo, premenila je stanovanje. Preselila sta se v podstrešno sobo.

Poznala je težka opravila gospodinjstva, zoperno poslovanje v kuhinji. Pomivala je posodo, ranjala si je svoje rožnate nohte na mastnih loncih in na dnu ponev. Milila je umazano perilo, srajce in cape ter ji sušila potem na vrvi. Nosila je vsako jutro smeti na ulico, nosila je gori vodo, ustavlja se na vsakem stopnišču, da se oddahne. Oblečena kakor žena iz ljudstva je hodila k branjcu, k sadjarju, k mesarju, s kruhom v

naročju, pogajajoča se, zabavljajoča, braneča groš za grošom svoj revni denar.

Treba je bilo plačati vsak mesec menico, obnoviti druge, pridobivati časa. Njen mož je delal po večerih urejeval je račune nekega trgovca, a ponoči je delal dostikrat prepise, po pet sous stran.

In to življenje je trajalo deset let.

Čez deset let sta poravnala vse s pribitkom oderuhovim vred, in s kopico obresti.

Gospa Loisel se je med tem dosti postarala. Postala je močna, trda, runjasta žena revnih slojev. Slabo počesana, s priprostim krilom in z rdečimi rokami. Govorila je glasno, kakor kaka branjevka na trgu. Toda včasih, kadar je bil njen mož v pisarni, sedla je k oknu in sanjerala o nekdanji slavnosti, o onem plesu, kjer je bila tako lepa in in tako oboževana . . .

Kaj bi se bilo zgodilo, da ni izgubila onega nakita? — Bog ve, Bog ve! Kako čudno premenljivo je vendar človeško življenje! Kako malo je treba, da te ugonobi ali te dvigne!

*

Tedaj, neko nedeljo, ko se je sprehajala v Champs-Élysées, da se nekoliko razvedri od naporov tedna, je zagledala gospo, ki je vodila otroka za roko. Bila je gospa Forestierjeva, vedno še mlada, vedno še lepa, vedno še zapeljiva.

Gospa Loiselova je bila ginjena. Ali naj jo nagovori? Da, gotovo. Zdaj, ko je bilo vse plačano, ji hoče povedati vse. Zakaj neki?

Približala se ji je.

»Dobro jutro, Jeanne«.

Ni je spoznala. Začudila se je, da jo kliče ženska tako po domače. Jecljala je:

»Toda, gospa . . .! — . . . Gotovo se motite«.

»Ne, jaz sem Matilda Loiselova«.

Prijateljica je čudom vzkliknila.

»Oh! . . . uboga moja Matilda, kako si se izpremenila . . .«

»Da, prestala sem hude časa, odkar te nisem več videla; pa veliko zla . . . radi tebe«.

»Radi mene . . . kako to?«

»Se li spominjaš onega lanca demantov, ki si mi ga posodila za slavnost na ministrstvu?«

»Da, pa kaj?«

Protinemška demonstracija v Londonu pri obletnici potopljenja „Luzitanije“. Po ulicah vozijo model potopljene ladje.

»No da, izgubila sem ga«.

»Kako to? Saj si mi ga vrnila!«

»Vrnila sem ti družega, baš sličnega. Plačevala sva ga deset let. Razumeš, da to ni bilo lahko za naju, ki nimava ničesar. No, zdaj, ko je končano, sem tega res vesela«.

Gospa Forestier se je ustavila.

»Praviš, da si kupila niz demantov, da mi nadomestiš mojega?«

»Da, ti nisi tega niti zapazila, kaj? Bila

Bodoča Avstrija.

Miru še ni vedeti niti od daleč, vendar pa se že danes mnogo govori in piše, kako bo v bodoče v Avstriji. Čujejo se zelo različni glasovi. Nekateri mislijo, da se pridruži naša država še tesneje Nemčiji ter da bo zato njena uprava, njena zunanja in notranja politika enaka oni v Nemčiji. Drugi sodijo, da se uredi razmere po vzoru Švice ali

Ako hočemo, da se nam posreči ogromna naloga: uvesti v življenje nova polit. načela kulture, in ohraniti samega sebe, potem moramo individualnosti drugih narodov ne le trpeti, nego jih celó podpirati in jim pomagati k čim močnejšemu razvoju. Naša naravna naloga je: razvijati duha človeštva s tem, da pospešimo narodne posebnosti vseh narodov. Ker smo poprej tuje narode siloma ponemčevali, nas je večina narodov sovražila. Če hočemo, da

Nemški cesar je bil koncem maja v Elbringu ter se je prvič vozil s cestno železnico, ki je imela kondukerke.

sta povsem slična«.

In zasmejala se je naivno in ponosno.

Gospa Forestierjeva pa je bila jako ginja ter jo je prijala za roki.

»Oh! Ti moja uboga Matilda! Saj moja verižica je bila ponarejena. Veljala je komaj pet sto frankov!«

Prevela Elvira Dolinar-Sittigova.

Zjed. držav, kjer so vsi narodi enakopravni in so vsi državljani enaki v pravicah in dolžnostih. Slovani si želimo gotovo popolne kulturne, gospodarske in politične enakopravnosti. Za to naj navedemo nekaj glasov iz nemškega tabora.

Nemški pisatelj Paul Rohrbach piše v svoji najnovejši knjigi: »Vsaka zveza se okrepi, ako so interesi skupni in zahteve enake; z medsebojnim pobijanjem naravnih življenskih želja pa se vsaka zveza slabi.

nam bo svet v bodoče zaupal, moramo praktično dokazati, da smo v službi kulture zaščitniki narodnih individualitet. Le v tem znaku moremo zmagati. Vsakemu pustiti njegove pravice in se vživeti v tuji duh, v tuje šege in v tuje kulture, to je naša bodoča naloga. Naši sovražniki hočejo podjarmiti in uničiti, mi pa nesimo v svet misel svobodnega razvoja vseh, velikih in malih narodov.

Velikonemški poslanec dr. J. Reinke je

napisal v ugledni nemški reviji »Tag« članek, v katerem pravi: »Nas Nemce čaka važna naloga: sporazumeti se z vsemi zahodnoslovanskimi sosedi, kakor smo se že našli z Bolgari ter se z njimi celo sprijateljili. Napetost nad Nemci na eni strani ter med Čehi, Slovenci, Poljaki i. t. d. na drugi strani se mora prenehati. Potem šele bo panslavizem res pokopan. To delo pa moramo opraviti mi. Sporazumljenje se mora izvršiti na prijateljski način na temelju priznanja narodne samostalnosti in enakopravnosti Slovanov, kar izključuje vsakršno germanizatorsko tendenco. Skupni interesi morajo omogočiti politično vzporednost. Danes gre za mirno in prijateljsko skupno življenje Slovanov in Germanov!«

Grof Adalbert Schönborn, predsednik

kriz in nezadovoljstva ne bo konec«.

Nemcem se torej polagoma začenja svetiti, da brez Slovanov in proti Slovanom ne gre. Kar je nemški »Volksrat« sudetskih in alpskih dežel objavil kot svoje zahteve pri bodoči ureditvi države, je bila puhlost in blaznost. Slovani ne prelivajo svoje krvi že skoro dve leti za državo za to, da bi bili po vojni Nemcem podrejeni in da bi izgubili še tisto mrvico pravic, ki so jo imeli pred vojno. Slovani so si s svojimi žrtvami za državo, s svojim številom na bojiščih in s svojo kulturo doma zaslužili, da dobe na vseh poljih uprave, politike in prosvete popolno enakopravnost. Kdor bi bil proti temu, bi bil ne le nezaslišano krivičen, nego tudi grobokop države. Mi pa zaupamo v zmago pravičnosti.

začel delovati kot časnikiar za Irce in tudi za druge podjarmljene narode. Zlasti za Permance, ki so jih Angleži podlo izkoriščali. Glavno njegovo delo pa je bil boj za irsko politično in narodno svobodo (homerule). Ko se je začela sedanja vojna, je odpotoval med ameriške Irce ter je tam agitiral proti vojni, češ: »Ta vojna je stvar Angležev, zato Ircev prav nič ne briga! Ako pojdejo Irce na vojno, se bodo vojskovali le za irsko svobodo proti Angležem«. Ko se je vrnil na Norveško, ga je hotel angleški poslanik Findlay baje zastrupiti; podkupil je baje Casementovega služabnika, da bi Casementu primešal v jed strupa. Sluga pa je ves naklep izdal ter izročil »judežev tolar« za irsko revolucijo! Koncem aprila t. l. je dospel Casement na Irsko ter je pripeljal s svojo ladjo orožje in strelivo za irske republikance.

Iz obleganega francoskega Verduna. Vsak dan pade baje v mesto okoli 4000 nemških bomb. Boji za to trdnjavsko mesto trajajo že pol leta z najstrašnejšimi žrtvami za Francoze in Nemce.

deželne upravne komisije na Češkem, se je v dunajski smotri »Das neue Oesterreich« izrazil v istem smislu:

»Naša Avstrija je komplicirana državna tvorba, a narodi v njej so navezani drug na drugega. Dolžnost države je, dajati vsem tem narodom blagostanje in vsakomur posamezniku pogoje sreče. Zato morajo biti narodi složni, ker le v edinosti je mogoče blagostanje. Pogoj te edinosti pa je, da se postopa enakomerno z vsemi posameznimi narodi države po nositeljih javne oblasti. Izključena mora biti vsaka prednost in izključeno vsako zapostavljanje. Temelj naše države, ustava, zagamčuje enakopravnost narodov! Tega zakonito urejenega, ustavno zagamčenega stanja se ne sme dotikati nihče, kajti drugače se ponovi preteklost pred vojno in notranje raztrganosti in zapletenosti, večnih

Sir Roger Casement — obsojen na smrt.

Veliki irski rodoljub je bil obsojen kot veleizdajalec na smrt. Braniti ga ni hotel noben angleški odvetnik in ni ga smel braniti noben irski zagovornik. Zato ga je zagovarjal Amerikanec, Irec Doyle. Splošno se misli, da se smrtna obsodba ne izvrši, ker bi povzročila novo revolucijo na Irskem in bi se tudi Irce v Ameriki dvignili proti Angliji. Casement je šele 51 let star, katoličan ter irski plemič. Kot bivši angleški državni uradnik ima visoke rede. Bil je angleški konzul v Kongu, kjer se je odlikoval s pravičnostjo in svobodoljubnostjo napram domačinom. Zato je bil prestavljen v Rio de Janeiro, kjer je bil angleški generalni konzul do l. 1913. Po svoji vrnitvi v domovino je

Toda ladjo so angleške bojne ladje zajele in potopile, Casementa in del posadke pa zgrabile in zaprle. Bil je najprej v ječi v Towru v Londonu, kasneje v Brixtonu. Dne 26. junija t. l. se je začela sodna razprava pred najvišjim sodiščem v Londonu, ki se je zaključila dne 29. junija. Pri obravnavi je Casement prečital izjavo, da ni Ircem nikdar priporočal, naj se bore na strani Nemcev ali Turkov, nego jih vedno le opozarjal, da se smejo samo za Irsko borovati. Odšel je iz Nemčije ubožnejši, kakor je bil pri svojem prihodu in ni prijel nikdar niti vinarja nemškega denarja. Glede vstaje na Irskem je izjavil Casement, da je ni povzročila Nemčija in da ni zanjo izdala nobenega vinarja.

Sir Roger Casement je bil spoznan krivim veleizdajstva in obsojen na smrt.

Tako je pretužna zgodovina irskega naškega naroda zopet bogatejša za novo

žalostno poglavje.

Kakor Črtomiru je geslo Ircem:

»Manj strašna noč je v črne zemlje krilu
kot so pod svetlim solncem sužni dnovi«.

In kakor Tugomeru je bilo vsem irskim
junakom mučenikom ter tudi sir Casementu
načelo:

»Trd bodi, neizprosen, mož jeklen,
kadar braniti je časti in pravde narodu in jeziku
[svojemu!]
Ne varaj sam se, variti ne daj se sovražnikom!«

pozornost švicarskih oblasti.

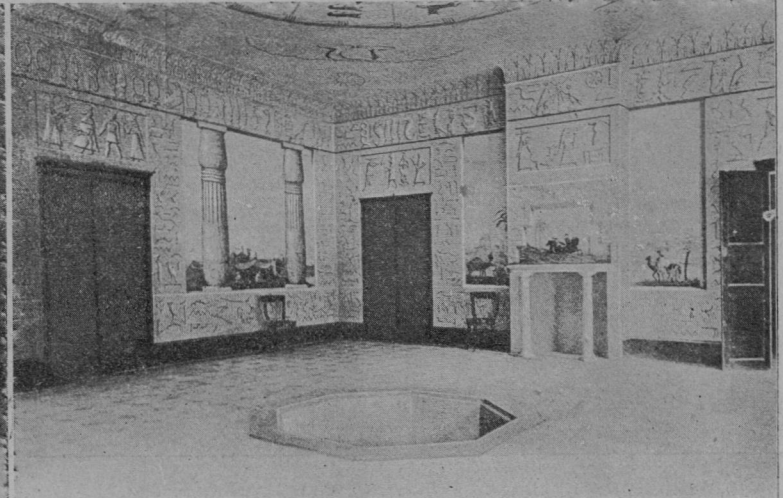
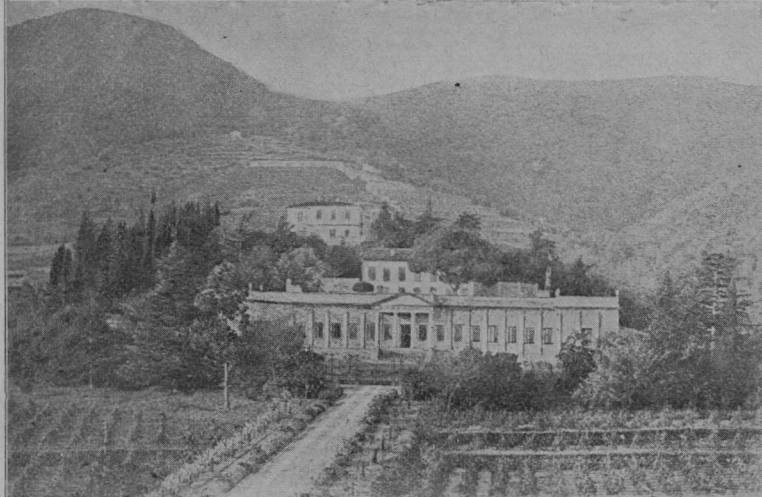
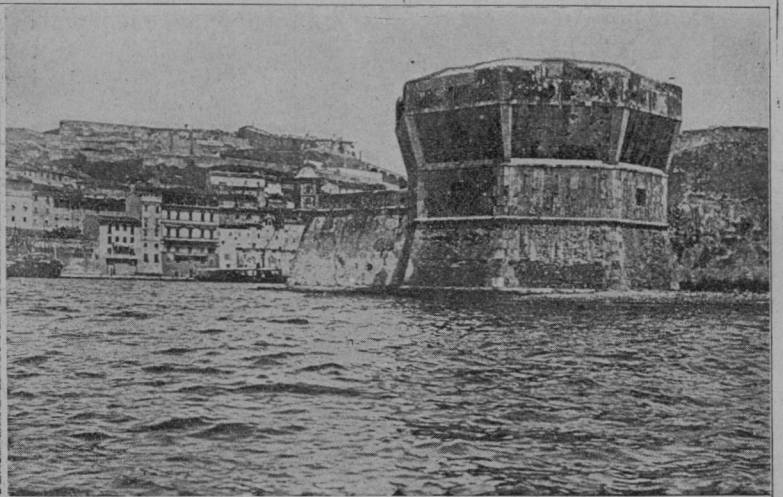
Odločno se je vrnil in sedel na stol.
Ne da bi izdal svojo vznemirjenost, je
dejal:

— Govorimo odkrito. Vidim, da me
imate v rokah. Razumete tudi, da mi je
tukaj do dobrega imena. Vprašajte in od-
govoril bom vse, kar vem.

— Ponavljam, da me zanima le umor.
Prosim torej glede tega popolne resnice.

— Slišali ju boste. Izprašujte torej!

govih oči in kaplja krvi je visela na sencu.
Potresel sem ga in poklical. Parkrat je
zahropel v mojih rokah, nato je ugasnil.
Nisem maral, da bi me dobil kdo pri mrt-
vecu, skočil sem skozi okno in se peljal
na maskarado. Vedel sem, da najdem tam
Castellmarijevo sestro. S stotnikom Fern-
kornom sta se bila zmenila za sestanek.
Tam me je ogovorila gospa pl. Sellheim.
To sem prosil, naj obvesti baronico Stern-
bergovo o strašni nezgodi. To je vse, kar

Otok Elba, kjer je živel kot ujetnik Napoleon I. in kjer žive zdaj vojni ujetniki Francozov. a) Kmetje branjevc, b) Pristan Porto Terraio, c) Vila sv. Martina, kjer je živel Napoleon I. 1. 1815 in ušel, d) Panorama Porto Terraia, e) Napoleonovo kopališče, f) Egiptovska dvorana v Napoleonovi vili sv. Martina.

Špijonova usoda.

Roman.

(Nadaljevanje)

— Potem se že danes odpeljem. Vi
pa lahko ostanete tukaj in počnete, kar
se vam ljubi.

Grof Reinen je stopil k vratom na
balkon in gledal ven.

Ce ne mara škandala, mora zdaj od-
govarjati. Nikakor se ni namenil, vzbuditi

— Ali ste bili pri Castellmariju, ko je
bil ustreljen?

— Da. Bilo je po poldeveti uri zve-
čer. Giorgio je sedel za mizo. Na mizi je
gorela majhna svetiljka. Bil sem poleg
njega in govorila sva. Naenkrat je zažven-
ketala šipa in Castellmari se je sesedel.
Nisem razumel, kaj se je zgodilo. Strela
ni bilo čuti. Giorgio je zelo pobledel. Misli-
sem, da mu je slabo, in poiskusil sem ga
dvigniti. Tedaj sem opazil pojemanje nje-

vem.

— Vi se torej natančno spominjate,
da niste slišali strela?

— Natančno. Tudi šipa se le malo
zažvenketala. Bilo je, kakor bi vrgel kdo
vanjo droben kamenček.

— Aline morete navesti nobene o-
kolnosti, ki bi bila kakorkoli važna? Ali
niste občevali s Castellmarijem nikjer dru-
gje, kakor v njegovem stanovanju?

— Sem občeval. V mesto se je pri-

peljal prvega januarja in se nastanil v hotelu Central. Neko slučajno srečanje na cesti je bilo povod, da se je preselil na Dorotejino cesto. Hotel je zbrisati sled. Tako mi je dejal sam. Ne vem pa ne, če je to v kakem stiku z umorom. Zadeva je bila namreč privatna, stara ljubezenska zgodba.

— Ali imena dame ni imenoval?

— Vsekakor, je odvrnil Reinen, toda mislim, da je to postranska stvar. Castellmari je srečal prijateljico iz davnih časov, in ker ni maral, da bi se mu bližala, se je skrivaj preselil.

— Ali je morda imenoval ime „Mara Cincinnati“?

Reinen je prestrašeno pogledal.

— Da, to ime je imenoval. Kako pridete do njega?

— Siliti vas moram, da mi poveste zdaj vse podrobnosti, ker ravno ta ženska policijo posebno zanima.

— Castellmari me je vprašal, če ne poznam dame, katere deklinško ime je Mara Cincinnati in ki je bila cirkuška jahalka. Odgovoril sem, da ne, ker res ne poznam ženske s takim deklinškim imenom. Vprašal sem ga, zakaj se za to žensko tako živo zanima, in odgovoril mi je:

— Bila je že enkrat moja usoda in bo še tudi moja poguba. Včeraj je stopila na cesti predme. Spoznal sem jo takoj. Bilo mi je, kakor bi me sunil z nožem, ko me je, mračno in sovražno pogledala. Pozneje sem zvedel, da je vprašal vratarja, če stanuje v hotelu neki Castellmari. Vrtar je rekel, da ne. — Castellmari se je namreč podpisal za Adolfa Strebingerja. — Castellmari je končal svojo povest tako: „Ce se mi te dni kaj pripeli, ni treba iskati okrog zločincev. Vprašajte kar Maro Cincinnati; ona bo gotovo vedela, kako in kaj“.

Od tistega dneva dalje je bil Castellmari nervozen in plah. Izkušal je priti čim prej iz mesta. Odpotovati je hotel 13. januarja, nesreča pa se je zgodila 12. zvečer.

— Je to vse, kar veste?

— Vse. Kar sem vedel, sem po resnici povedal.

— Še nekaj bi rad vedel, kar pa ni v direktni zvezi z umorom. Pri Castellmariju so našli listek, kjer je bilo napisano: Jutri poklicati Fernkorna. Kaj je s tem?

— To vam lahko pojasnim, je odgo-

Iz Carigrada: Turški sultan odhaja po obisku pri našem vojaškem zastopniku, majorju pl. Laupperlu.

voril Reinen. Vi mislite, da gre za stotnika generalnega štaba Fernkorna. Dam vam svojo častno besedo, da to ni res. Gre za policijskega agenta, ki se drugače piše, katerega pa nazivljejo Fernkorn. Z umorom nima opravka.

Komisar je segel po klobuku in grof Reinen ga je spremil kavalirsko do vrat. Ko je bil sam, se je globoko oddahnil.

* * *

Pismo, ki ga je izročila baronica Sternberg, in izjava dr. Martiniča, ki se je vrnil iz Zeneve, sta povzročila, da je iskala policija žensko z deklinškim imenom Mara Cincinnati.

Tako se je obrnila vsa stvar na popolnoma novo pot. Bilo je gotovo, da je srečal Castellmari Maro Cincinnati in se preselil zaradi nje na Dorotejino cesto.

Da bi ji ušel in se izognil zalezovanju, je prevzel službo špijona. Špijon je namreč živ mrlič. On živi za deset ali dvanajst predstojnikov, za rodbino pa in za vse druge je mrlič. Pogoj njegovega dela je vendar tajnost njegove eksistence. Tako si je torej razlagati, da se je govorilo o nadporočniku Castellmariju, kakor o človeku, ki je nekam pobegnil in izginil. In to celo v njegovi rodbini.

Naziranje, da je prava morilka Mara Cincinnati, je bilo vedno trdnjše. Policijski svetnik je bil že od početka mnenja, da gre za krvavo ljubavno dramo. Vse, kar je zvedel do zdaj, ga je v tem prepričanju še potrjevalo. Tako še posebno pismo Castellmarijevega prijatelja in izjave Reinen.

Slo je zdaj samo zato, da se ta Mara Cincinnati res najde.

Policijski svetnik je pričel najprej najnavadnejšo uradno pot.

Pregledali so liste zglasovalnega urada. Tu je ni bilo.

Potem so povpraševali v hotelu, kjer je stanoval Castellmari, predno se je preselil na Dorotejino cesto. Vrtar je natančno opisal osebo, ki je vprašala za Strebingerja.

Opis se ni popolnoma ujemal s tistim, ki ga je vsebovalo pismo Castellmarijevega prijatelja. Tudi vrtar je dejal, da je visoka in vitka in da ima črne oči. Toda glede las je trdil odločno, da so rdečeplavi, medtem ko je stalo v pismu, da so črni. To si je pa policija lahko pojasnila. Lasje, ki jih je našel dr. Martinič, so bili namreč pobarvani s tekočino Fleur d'or.

In še nekaj je prepričavalo policijskega svetnika, da gre za eno in isto osebo.

Z velikim trudom je izsledila policija tudi postrežčka, katerega je poslala gospa v hotel po Strebingerja. Povabila ga je v cirkus.

Kakor je znano, je vse kazalo že od prvih početkov, da je zakrivila umor dama iz najboljših krogov.

Ker je bila neznanka cirkuška jahalka, na kar je namigaval nameravani sestanek v cirkusu, se je obrnila policija tudi na artistovske kroge.

Naši vojaki spe v razrušeni pravoslavni cerkvi v Delatynu v Galiciji.

Brzojavili so na ravnatelja cirkusa, ki je gostoval takrat s svojim podjetjem v Berlinu. Uspeha ni bilo. Agenturam vari-jatejev je bilo jahalkino ime dobro znano. Toda vedele tudi niso drugega, kakor da ni bila več let nikjer angažirana in da živi nekje privatno.

Samoobsebi je umevno, da se je obrnila policija tudi na laške oblasti in pro-sila izjav glede Mare Cincinnati.

Odgovorili so, da je Mara Cincinnati umetniško ime v Neaplju 12. septembra 1873. leta rojene Violette Crespo. Njen oče je bil akrobat, njena mati plesalka. Svojo mladost je preživela v artistovskih krogih. Pozneje je zapustila očetovo družbo in šla po svetu z mladim jahalcem. Postala je med tem tudi sama izvrstna jahalka in kot taka prepotovala celo Italijo s podjetji Primavesi, Sidoli in Grande. Končno je bila angažirana v Parizu. Pravijo, da se je tam poročila.

Na podlagi teh podatkov je pisala po-licija v Pariz, da bi dognala, koga je ja-halka poročila.

Policijski svetnik Koren je doživel to pot veliko razočaranje. V Parizu sploh niso vedeli, da živi ali da je živela kje kaka jahalka Mara Cincinnati.

Tako je bila policija spet tam, kjer je prej pričela.

Naposled so izročili zadevo baronu Fonu. Naj se dobro seznani med laškimi priseljenci in tam kaj natančnega poizve.

Šestnajsto poglavje.

Fon je pričel ravno tako kakor pred meseci. Hodil je spet na kavo in na čaj, dejal je poklone, plesal, jedel in pil in se dolgočasil po najrazličnejših hišah.

Prišel je tudi h grofici di Camponegro. Svoj čas se je bil pričel zanimati v njenem salonu za baronico Sternberg.

Ko so premleli navadne stvari, je pričel govoriti o umoru na Dorotejini cesti.

Grofica je vedela o umoru le toliko, kolikor so priobčili svoj čas časopisi. Ka-zala je, da se za zadevo ne zanima. Grof se pomenka sploh ni udeležil.

Ker se govorili ravno o policiji, je vprašala baronica, kje se oddajajo najdene stvari.

Pravila je, da je izgubila prejšnji večer v bližini hotela „Lev“ zapestnico z meda-

Ogromno skladišče lesa za stavbna dela naše armade na ruskem Poljskem. Posekali so več gozdov.

ljonom, ki jo je morda med tem že kdo našel in oddal policiji. Ker je zapestnica star obiteljski spomin, bi jo dobila zelo rada nazaj.

Baron Fon se je uljudno ponudil, da osebno povpraša pri policiji. Prosil je, naj mu grofica natančno opiše zapestnico.

— O, spoznate jo lahko, je odgovorila grofica. Štiri povprečne zapone vežejo šest vrst drobnih beneških zlatih verižic. Na sklepno zapono je obešen medaljon z ma-dono. Jaz bi vam bila hvaležna, če bi do-bila zapestnico nazaj. Najditelju prav rada plačam, kar mu gre.

Baron Fon se je poslovil in drugi dan se je res pozanimal za najdene predmete. Uradniku je opisal zapestnico.

— Takoj pogledam, je rekel uradnik in nezaupno premotril barona, ki je ostal dolgo sam.

— Opisana zapestnica je najdena, je dejal uradnik, ki se je čez dolgo časa vrnil.

Prosim, pojdite s tem gospodom in videli jo boste.

Agent je peljal barona naravnost k policijskemu svetniku Korenu.

Na pisalni mizi je ležala zapestnica.

Policijski svetnik se je jako začudil, ko je zagledal barona. Videlo se je, da je pričakoval koga drugega.

— Povejte mi, ljubi baron Fon, ali je ta zapestnica vaša last?

— Moja last ni, se je smehljaj Fon, pooblaščen pa sem od prave lastnice, naj vzamem zapestnico.

— A tako, je dejal zategnjeno Koren. Čudno, da se ravno vi za to reč zanimate.

— Zakaj, gospod svetnik?

Policijski svetnik ni takoj odgovoril na vprašanje. Potem je sam vprašal:

— Torej kdo vas je pooblastil, čegava je zapestnica?

— Grofica di Camponegro je izgubila zapestnico in me prosila, da bi ob priliki vprašal, če jo je morda kdo našel.

— Tako — to je prav zanimivo. Cam-ponegro se piše dama! Ali je to prava zapestnica?

— Gotovo tega ne vem, gospod svet-nik. To bi mogla reči le grofica sama. Če mi daste zapestnico, vam še danes natančno vse poizvem.

— Gotovo, ljubi baron, je odgovoril svetnik. Zapestnico vam izročim. Najvaž-nejše zame je, da izvem, čegava je za-pestnica. To nam pojasni vse.

Policijski svetnik je vstal in razburjen nadaljeval.

— Zapestnico je našel včeraj večer pred hotelom „Lev“ naš agent. Oddal jo je pri oddelku za najdene stvari in izjavil, da želi tudi najdenino. Nato so zapestnico točno popisali in pri tej priliki tudi pre-iskali. Slučajno je pa pritisnil uradnik ne-koliko močnejše medaljon. Dasi se ni zdelo prej, da bi se odpiral, je zdaj naenkrat odskočil pokrov. In kaj si mislite, kaj je v medaljonu?

— Kaj?

— Poglejte sami!

Policijski svetnik je prijel medaljon, ga od strani stisnil in pokrov z madono se je odprl.

Znotraj je tičala majhna fotografija.

Naši vojaki z obrambnimi maskami proti strupenim plinom na ruski fronti.

— A, je vzkliknil baron Fon, tega ne bi bil pričakoval! To je mladi Castellmari!

— Da, je prekimal policijski svetnik zazburjeno. To je podoba tistega, ki je bil na Dorotejini cesti umorjen.

* * *

Baron Fon je šel od svetnika takoj k baronici Sternberg, da bi zvedel kaj natančnejšega o grofici Camponegro.

Če je sumnja opravičena, potem mu baronica gotovo kako pomore do končne razrešitve.

V predsobi je srečal stotnika Fernkorna, ki mu je rekel:

— Baronica ima zate dobra poročila. Marija pride pojutranjem sem in se že jako veseli svidenja s teboj.

Meta je čakala barona tik vrat svojega malega salona in mu molila roko v pozdrav.

— Izročiti vam imam mnogo pozdravov svoje sestre. Danes se odpelje iz Benetk. Upam, da me posetite pojutranjem pri kosilu.

Fon se je zahvalil z veselimi poklonom.

— In kaj mi boste povedali?

— Važne stvari, baronica!

— Torej pričnite!

Baronica je ponudila Fonu fotelj, sama pa je sedla v kot divana.

— Torej govorite!

— Vi poznate grofico di Camponegro.

— Da... površno. Poznam jo kakor žensko, s katero sem govorila dvakrat ali trikrat po četrt ure, pa nikoli nič intimnega.

— Vaš odgovor me je nekoliko razočaral. Pričakoval sem, da ste z njo prav dobro znani.

— Kako to?

— Grofica je vaša rojakinja, je pojasnil Fon, in zato sem menil...

— Pardon, ga je prekinila baronica. Njen mož je moj rojak, ona pa ne.

— Torej grofica ni Italijanka? je vprašal Fon.

— Ne, je odvrnila baronica. Njeno dekliško ime je... čakajte...

— Morda Cincinati?

— Kaj pa še! Gobboms, Gibbon, Gibson — več natančno spominjati. Vem pa,

Švicarsko bogato obrtno mesto Ženeva ob velikem ženevskem jezeru in ob reki Roni. V Ženevi cvete zlasti obrt z urami. V Ženevi je zabodel laški anarhist Luccheni dne 10. sept. 1898. 1. našo cesarico Elizabeto, ko je šla na ladjo.

da je hči nekega bogataša iz Chicage.

— Torej vaša rojakinja ni, je sklenil Fon nekoliko malodušno. To vso stvar nekoliko izpremeni...

Čez nekaj časa je vprašal:

— Ali ni grofica nikoli omenila, da je poznala nekoč vašega brata?

— Mojega brata? To je zame nekaj novega. Kako ste prišli na to? Ali je govorila kdaj z vam o mojem bratu?

— Ni govorila, je dejal Fon, ampak slučaj je naključil, da to domnevam. Grofica je namreč izgubila zapestnico, to zapestnico je pa našla policija. V privesku je neka podoba. Veste, čegava?

Fon je segel v žep in privlekel na dan najdeno zapestnico.

— To je moja zapestnica! je vzkliknila baronica.

— Vaša je?

— Da, ali pa imam jaz popolnoma enako. Trenotek počakajte!

Baronica je hitela v sosednjo sobo in se vrnila s šatuljo.

— Motila sem se. Vendar pogledjte, če ni ravno taka kakor moja.

— Dovolite!

Fon je primerjal obe zapestnici. Tudi baroničin medaljon se je odprl in v njem je tičala slika umorjenega Castellmarija.

— Kje ste dobili zapestnico?

— Brat mi jo je poslal iz Turina in kakor vidite — s svojo sliko.

— Naj razume, kdor more, je zamrmral Fon. Odprl je medaljon najdene zapestnice in pokazal baronici sliko njenega brata.

Meta je odskočila.

— To je — Giorgio! In to zapestnico je izgubila grofica di Camponegre?

— Po njenem lastnem opisovanju je to njena zapestnica.

— Tega ne razumem. Z mano ni nikoli izpregovorila o pokojnem bratu besede. In vendar sta si morala biti nekoč prav blizu, ko ima še zdaj njegovo sliko. Ta slika pa je stara, prav iz mladih let.

(Dalje prihodnjič).

50-letnica pomorske bitke pri Visu.

Dne 20. jul. t. l. poteče 50 let, kar je slavnj avstrijski admiral Tegetthof v pomorski bitki pri otoku Visu v jadranskem morju porazil italijansko bojno brodovje.

Otok Vis v jadranskem morju naproti dalmatinski obali, od Rimljanov imenovan Issa, obsega 85 kvadratnih kilometrov in je hribovit, rodi dobro vino ter dobro olje. Ima okrog 10.000 prebivalcev, Hrvatov. Glavno mesto otoka, Vis, leži na severni obali ob pristanu, ki je precej prometno; v mestu je okrajna sodnija.

V anglaško-francoski vojni so Francozi otok zasedli, a l. 1810. so ga osvojili Angličani in obdržali do l. 1815., ko je otok z Dalmacijo vred pripadel Avstriji.

Okameneli gozd v Adamanti, v državi Arizona v Zjed. državah. Drevesne klade so popolnoma okamenele ter tvorijo kose stebrov. Ta „gozd“ se širi na 20 km ter je poln ahatov in jaspisov.

In ob tem otoku se je, kakor omenjeno, dne 20. julija 1866 vršila velika pomorska bitka med avstrijsko in mnogo številnejšo italijansko bojno mornarico. Italijanska vlada je, prisiljena od javnega mnenja, dala admiralu Persano nalogo, naj zasede otok Vis. Dne 16. jul. je Persano odplul s 23 ladjami (med temi 11 oklopnici!) iz Ankone in že dne 18. jul. je bil v bližini Visa. Njegov poskus, priti na otok, je avstrijsko topništvo dne 19. jul. preprečilo. Dne 20. jul. je zapovedal Persano tretji napad, a ob 10 uri dopoldne je priplula iz Pulja pod admiralom Tegetthofom avstrijska mornarica.

Ugodno je bilo, da je bila megla, in da so jo Italijani opazili šele v zadnjem hipu. Razdeljena v tri bojne črte (prva: 7 oklopnic, druga: 7 lesenih ladij, tretja: 10 topniških ladij) se je spustila s polno paro med italijansko, med tem za 11 ladij pomnoženo brodovje.

Italijani so prvi začeli streljati; a avstrijske bojne ladje so se zarile med prvo in drugo bojno črto sovražnega brodovja in pričel se je strašen boj ladje z ladjo. Tegetthof je boljše manevriral; s svojo admiralsko ladjo »Ferdinand Maks« je potopil italijansko admiralsko ladjo »Re d' Italia«. Nastal je nered med sovražnimi oklopnici, lesene ladje niso prišle oklopnicam na pomoč, sovražnik je moral zapustiti bojno polje in zvečer je Persano odplul proti Ankoni.

Izgubil je 2 ladji, dve sta bili težko poškodovani. Izgubil je nadalje 630 mož (med temi 43 častnikov). Avstrijske izgube so bile: ena ladja (»Kaiser«) poškodovana, 38 mož mrtvih, 138 ranjenih.

Persano je prišel na zatožno klop in 15. apr. ga je senat odstavil.

Na pokopališču v Visu pa stoji lep spomenik »Lev od Visa«.

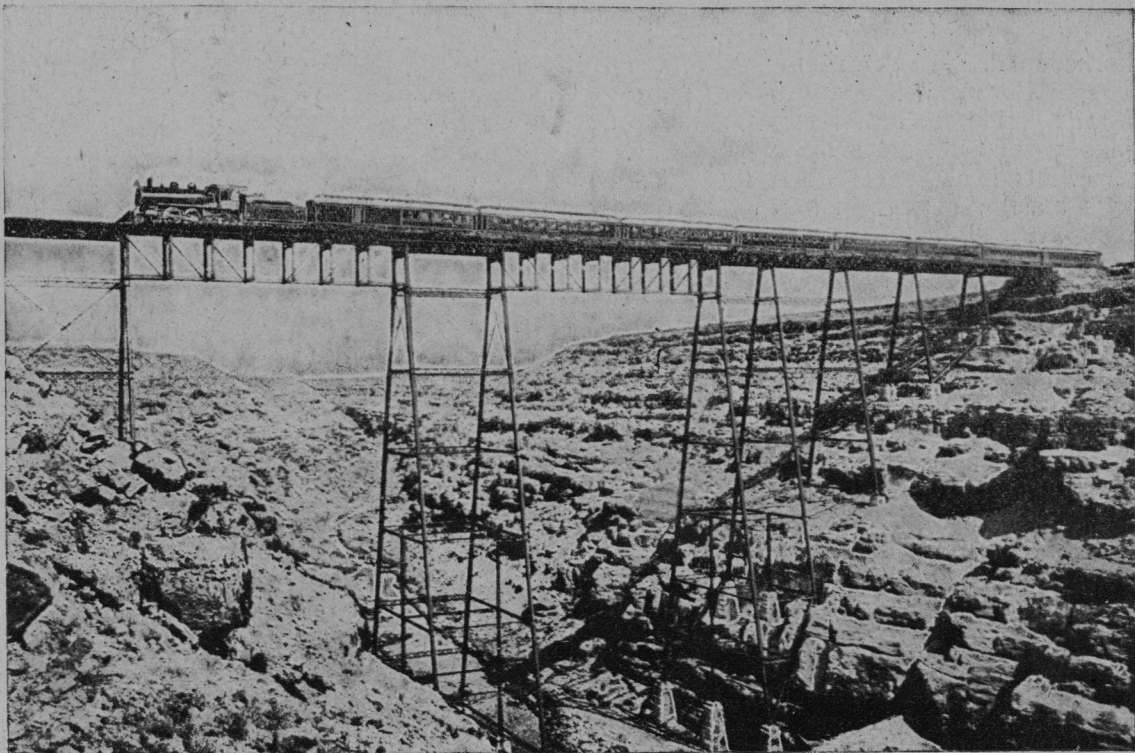
šest jih pade, kjer porine, —
kdo je mar?
Ta pogumni korenine
je slovenski oratar.

Iv. Vesel-Koseski.

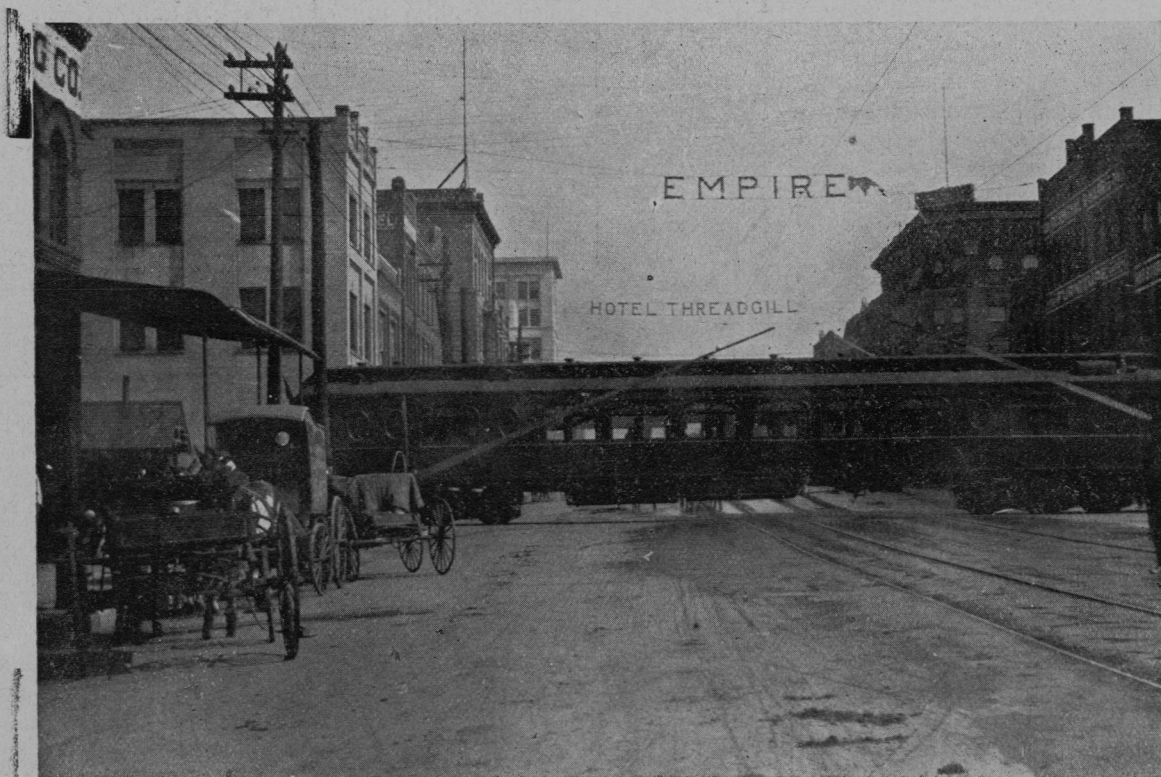
Razne vesti.

Konec panslavizma? Pod tem naslovom je napisal član avstrijske gosposke zbornice,

pan panslavizmu grob. Tega posla pa se moramo kot močnejši lotiti mi. Sporazum se mora izvršiti na prijateljski način na temelju priznanja narodne samostojnosti in ravnopravnosti Slovanov, ki izključuje vse ponemčevalne namere ter stremi za vzajemnim delom za skupne interese. Navzlic vsem žalostnim desedanjim nemško-slovanskim razmeram smo Nemci od pradavna v geografski in historični zvezi z zapadnimi Slovani. Naši

Največji most na svetu: V Arizoni čez Vražji kanon v Zjed. državah, čudo ameriške inženjerske in železarske umetnosti.

Amerišanski železniški voz (vagon), 15 m dolg, z vsem razkošjem opremljen, izdelek tovarne Pullmannove v Chicagu. Preko ulice vise reklame, ki se ponoči električno razsvetlujejo.

Kdo je mar?

Čujte bor, vojaške roje!
Krogla žvižga, boben poje,
grad vali se v sip in prah.
Vragu peta se zabliška,
en junak za njim pritiska,
udri, udri mah na mah!
Kjer zadene, iskra šine,

dr. Reinke, v berlinskem »Tagu« članek, v katerem se zavzema za sporazum Nemcev s Čehi, Slovenci in Poljaki. Dr. Reinke pravi: »Nam Nemcem bo razrešiti veliko nalogo. Sporazumeti se bomo morali z zapadnimi in južnimi Slovani, kakor smo se sporazumeli z Bolgari. Napetost med Nemci na eni ter Čehi, Slovenci in Poljaki na drugi strani mora prenehati. Šele takrat bo izko-

življenski interesi gredo paralelno in medsebojen mir za ene kakor za druge potreben«. — Ena lastovka še ne prinese spomladi, navzlic temu je vredno, zabeležiti, ako se pojavi.

Hude ruske izgube na oficirjih. Bitka v Voliniji in v Galiciji divja neprenehoma naprej. Na celim ozemlju od romunske meje do Stira so Rusi z velikanskimi silami in izredno številno konjenico obnovili svoje napade. Ruske izgube so zelo hude. Posebno hudo občutijo velike izgube na oficirjih. V odseku generala Lešickega so samo od generalov padli štirje, trije so hudo ranjeni. Polkovnih poveljnikov je padlo vsega skupaj 17, 8 je ranjenih. Med padlimi polkovnimi poveljniki jih je osem, ki so se s posebnimi odlikovanji udeležili cele vojske. Odstotek padlih stotnikov in poročnikov je precej večji kot v prejšnjih bitkah. Posebno se opazi, da je število padlih praporščakov visoko. Koliko izgub da ima zadnji čas ruska armada, se ne more niti približno dognati.

Židovsko gibanje v Slavoniji. »Novine« poročajo iz Slavonije, da se tamkaj precej živahno gibljejo Židje posebno v Osijeku, kjer nosijo celo znake judeje. V splošnem se opazuje, da ustanavljajo Židje edinstveno židovsko organizacijo, katera naj bi po vojski še razširila svoje delovanje. Organizirajo se v Požegi, Vukovaru in v nekaterih drugih krajih celo židovski gimnaziji.

Dobra beseda o ženi. Italijanski ženski zdravnik dr. Bossi, živahen agitator proti nemštvu, je nemškim ženam očital, da nimajo nebenega idealizma in višjega čuta dolžnosti. Milanski »Corriere della sera« pa pravi: Ne, mi ne mislimo, da so nemške in avstrijske žene kakorkoli v tej vojni pokazale, da so manj vredne kakor naše. Tudi one so matere, soproge, sestre: žive od ele-

Ameriško vojno pokopališče 1. 1864 v bojih za osvoboditev sužnjev padlih junakov.

mentarnih čustev, ki se rode v vsaki deželi pod vsakim podnebjem, pri vsaki rasi, in imajo enako dobroto in požrtvovalnost. Ravno tako tam kakor pri nas one niso to prav nič odgovorne za vojsko in kakor pri nas tudi one nosijo najtežja duševna bremena. V avstrijskih in nemških bolnišnicah najdeš gotovo prav toliko usmiljenja in sesterske nežnosti, kakor v Milanu, Parizu, Londonu in Petrogradu. In ali niso ravno iste solze, ki jih jočejo povsod po onih hišah polnih spominov na one, ki se ne vrnejo več. Svojo

† Andrej Grgič iz Padrič pri Trstu, prostak 5. dom. pešpolka, umrl na severnem bojišču dne 30. maja 1916. Bodi mu zemljica lahka!

antipatijo dajmo politikom, ki so pripravili in povzročili vojno, toda pri politiki pa pustimo žene na strani. Saj vendar pri tej splošni besnosti sovraštva in uničevanja žene kot matere, soproge in sestre pričajo, da še obstoji neka sveta človeška skupnost, ki skozi bolečino in ljubezen išče poti do najlepše in najplemenitejše utopije.

Vojna in francoski duhovniki. V vojnem odseku francoske zbornice je bil predložen s socijalistične stranke nasvet, da naj se pozove vse one duhovnike, ki služijo

sedaj po bolnišnicah, v službo pod orožje. Vojni odsek stavi predlog v zbornici; gre za 12.000 francoskih duhovnikov, ki so bili spoznani za sposobne za vojno službo z orožjem.

Obleka na Nemškem. Čedalje več je stvari, ki jih je na Nemškem dobiti samo na posebne oblastne nakaznice. Obleko, kruh, meso, jajca, krompir itd., vse je dobiti le v določeni izmeri in le na nakaznice za oblačila, da bi ne nastala zadrega in da bi se štedilo z razpoložljivim zalogam.

Ljubezen do bližnjega. V londonskem »Hydeparku« je bilo 13. t. m. veliko zborovanje, ki je demonstriralo za interniranje vseh na Angleškem živčih Nemcev. Tako je urejeno že po vseh drugih državah. S to zahtevo se je prvi oglašil angleški duhovnik v Mydlandsu pri maši-zadušnici za Kitchenja. Stvar pride še v parlament.

Glavo po koncu! Mnogi starši premišlujejo, kam bodo vpisali svoje otroke v šolo. Odgovor je pa kratek; Edino v tak zavod, kjer se bo otrok izobraževal na podlagi materinega jezika, kjer se mu v srce ne bo vcepljalo sovraštvo do svojega naroda. Če daš svojega otroka kam v uk, daj ga v tako hišo, kjer naš narod ne bo zasramovan. Ostanimo tudi v teh burnih časih zvesti svojemu rodu in svoji veri. Častno je biti Slovenec! Saj slišimo vsak dan o izvanrednih junaških činih slovenskih sinov!

Ruski kopalni vlaki. Ruska vlada je nabavila za armado na bojišču približno 20 kopalnih vlakov. Vsak vlak ima po 24 ločenih kopalnih celic, prostor za slačenje in oblačenje. Obleka se nemudoma desinficira. Vlaki so električno razsvetljeni. Na vsakem vlaku se more vsak dan kopati 2000 do 3000 mož. Stroški pozameznega vlaka znašajo brez perila 10.000 rubljev (21.600 mark) na mesec.

Raj davkoplačevalcev. V današnjih časih trdih davkov se človek pač nehoti vprašuje, če je kje na svetu kak kraj, kjer ne poznajo ne davčnega urada, ne davčnega eksekutorja. Tak kraj je otok Lundy. Angleška vlada je ta otok leta 1834. prodala bogatemu zasebniku, ki je hotel zadnje dni preživeti v samotni. Otok je ostal last naslednikov tega čudaka in šteje danes kakih 200 prebivalcev. Na otoku ni ne krčme, ne cerkve. Ljudje se bavijo kmetijstvom in ne plačajo

nikakih davkov. Če se hočeta dva poročiti, se morata peljati čez morje na Angleško. Tudi na otoku Bardsey v irskem kanalu ni ne davkarje ne davkov. Otok ima 60 prebivalcev, ki so vsi ribiči in si izvolijo vsako leto »kralja!« Otok ima tak ugled, da je mnogo tisoč Angležev že testamentarično določilo, da hočejo biti tam pokopani.

Rusi Nemcem ne dajo pardona. Ruski vojaki 209. in 210. polka 153. ruske divizije, ki so bili 22. t. m. v bojih Lisingenove armadne skupine vjeti, soglasno izpovedujejo, da jim je bilo izrecno ukazano, da ne smejo nobenega Nemca vjeti, temveč da jih morajo brez izjeme pobiti. Ta ugotovitev pojasnjuje uradno rusko trditev v poročilu z dne 22. t. m., da Rusi ne dajo pardona, ker rabijo Nemci eksplozivne, projekte in bombe.

Otrobe za ljudi. Praški kemik profesor Stoklasa se je oglašil s predlogom, naj se pšenica melje tako, da bo ostalo v moki kolikor več mogoče otrob, češ da je bila moka, iz katere so bili izločeni otrobi, zdravju škodljiva, zlasti zdravju tistih, ki imajo sladkorno bolezen. Iz žita bi se na ta način lahko zmlelo 25% več moke, kakor sedaj in bi bil kruh bolj redilen in bolj nasiten kakor je dandanes ter bi ljudje lažje pogrešali meso.

Ženske v Ameriki. Ljubezni Amerikanecv do statistike se imamo zahvaliti za nekaj zanimivih podatkov, nabranih na podlagi najnovejšega ljudskega štetja. Razmerje med dečki in med deklicami do 8. leta starosti je v Ameriki za dečke ugodnejše. Na 1000 deklic pride 1076 dečkov. Od 8 do 50 leta se to razmerje za moške celo še izboljšuje in pride na 1000 žensk 1183 moških. Toda po tej starosti se obrača stvar in postaja število žensk čedalje večje, kakor število moških. V starosti 60 let pride na 1000 moških že 1033 žensk, v starosti 100 let pa na 1000 moških že 1876 žensk. Povprek je torej v Ameriki več žensk kakor moških; posebno s starimi ženskami je Amerika blagoslovljena. Zdravnik dr. Burr v Chicagi sodi, da si moški najbolj s tobakom krajšajo življenje, češ, nikotin je strup, ki učinkuje sicer počasi, a zanesljivo.

Fot. Valentin Kompare.

Gospica Luise Comparé - Bacarcich je izvrševala kot oficijantka poštne urada I. v Gorici skozi tri mesece neustrašeno svojo službo pri telefonu in telegrafu. Grane so se razpokavale v bližini poštne urada in šrapneli so jo ogrožali, ko se je zapustivši urad, vračala proti domu. Prestala je dva najljutejša napada Lahov na Gorico. Za njeno nevstrašnost in požrtvovalnost v službi je bila odlikovana s srebrnim zaslužnim križcem s krono na traku hrabrostne svetinje.

Naročite se na list „Tedenske Slike“, ki je najbolj zanimiv in najboljši slovenski ilustrovani tednik! Razširjajte ga in pridobivajte mu novih naročnikov.

Zlato in srebro obdrži tudi med vojno in po vojni svojo vrednost. Varno je torej naložen denar, če si kupite zlato ali srebrno uro, verišico, prstan i. dr. Bogato izbira po nizki ceni ima tvrdka H. Suttner v Ljubljani št. 5, Mestni trg, ki pošlje bogato ilustrovan cenik vsakomur zastoj in poštne prosto. Naročite si ga z dopisnico takoj.

Vredno, da se zabeleži. »Srečkovno zastopstvo« v Ljubljani (glavno zastopstvo srečkovnega oddelka Češke industrijske banke v Pragi prejelo je te dni srečkovno naročilo iz daljne Azije od tam bivajočega veleposestnika brata Hrvata. Ker ima imenovani zavod od poprej naročnike iz širne Evrope, Amerike, Afrike in Avstralije, služi sedaj še naročilo iz Azije »Srečkovnemu zastopstvu« v ponos in dokaz, da je znano po vsem svetu.

Bolečine v udih se odstranijo z vdrgavanjem s Fellerjevim bolečine blažečim rastlinskim esenčnim fluidom z znamko »Elsa-fluid«. Prožne kožo, odganja bolečine povzročujoče strupe prehlajenja, oživlja kroženje krvi ter vam pripravlja prijeten, dobrodejen občutek, kjer smo počutili preje bolečine. 12 steklenic tega zdravniško priporočenega domačega sredstva pošlje poštne prosto za 6 kron lekar E. V. Feller, Stubica, Elsa-trg št. 280 (Hrvatsko). To izborno vdrgalno sredstvo se ne da nadomestiti z ničesar drugim. V nobeni hiši ga ne bi smeli pogrešati. Tudi Fellerjeve rahlo odvajalne »Elsa-kroglice«, 6 škatelj 4 K 40 h so dobre!

Po vsaki fotografiji
napravimo
umetniško dovršene

POVEČANE SLIKE v vsaki velikosti.

Povečane slike 42x53 cm stanejo samo 24 K.

Naročila sprejema upravništvo
TEDENSKIH SLIK v Ljubljani.

Ker se je papir, lepenka, platno i. dr. znatno podražilo in nam je zaloga knjig, kar smo jih imeli vezanih, pošla ter je vezava sedaj znatno dražja, stanejo odslej knjige:

Rado Murnik: „Lovske bajke in povesti“.
Milan Pugalj: „Mimo ciljev“.
Cvetko Golar: „Kmetske povesti“.
elegantno trdo vezana vsaka po 3 K 50 v.

Naročite si te knjige, ker so zelo zanimive. Vojakom in ranjencem napravite veliko veselje, če jim pošljite dobro knjigo.

Dovršeni šestošolec

se sprejme kot

aspirant

v lekarni A. Šušteršiča v Krškem.

500 kron

Vam plačam, če ne odstrani moj uničevalec korenin
Ria balzam Vaših kurjih oces, bradavic, otiščancev, v treh dneh brez bolečin. Cena enemu lončku z jamstvenim listom 1 K 50 v, 3 lončki 4 K, 6 lončkov 5 K 50 v. Stotine zahvalnih in priznanih pisem.

Pot na nogah, rokah, pod pazduho odstrani hitro posipalni prašek, cena 1 K 50 v, 3 ščatlje 3 K 50 v.

Kemény, Kaschan (Kassa) I. Postfach 12/44, (Ogrsko).

VSA AVSTRIJA

pozna Jägerndorf kot eno največjih mest s tvornicami sukna v monarhiji. Dobava blaga (sukna) za moške in ženske obleke, kakor tudi šlezjskega platna naravnost od tvornice je za vsakogar velika prihranitev. Zahtevajte torej, da se Vam dopošlje brezplačno vzorci blaga, da se prepričate o zelo nizkih cenah in o izvrstni kakovosti blaga. Posebno ostanke prodam po izredno nizkih cenah.

Razpošiljalnica FRAN ŠMID,
Jägerndorf 38. Avstrijska Šlezija,

Najbolje darilo trpečemu vojaku je

MORANA

Reši ga in brani nadležne golazni: uši, stenic in vsakega mrčesa. Izvrstno sredstvo je tudi proti ozeblini, hrastom in vsaki kožni bolezni. — Naroča se:

M. SKRINJAR, TRST

Via Castaldi 4, I.

Cena: Liter 4 K. 1/2 l 2 K. 1/4 l 1 K.

Da olajšamo odpošiljatev in troške, pošljemo naravnost na dotični stan vojaka. Pošlje naj se denar in natančen naslov dotičnega.

Morana je popolnoma prosta vsake razjedajoče kisline, torej neškodljivo človeškemu zdravju, tkanini i. t. d.

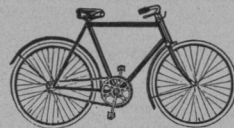
IVAN JAX IN SIN

Ljubljana, Dunajska cesta 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v ve-
-zenju -
Tovarna v
Lincu usta-
novlj. 1867.

Zahtevajte
cenik, ki ga
dobite
brezplačno
in poštne
prosto.

Selenburgova ulica 1
(zraven trgovine Tičar)

Specijalna trgovina bluz

Antonija Sitar

Darujte za „Rdeči križ!“

Solnečne pege

kakor tudi rudeče lise na obrazu in na nosu, priščeki, mozoli, gube in vela koža zginejo zajamčeno po stari izkušeni dr.-ja A. Rix-a pasti pompadour Popolnoma neškodljivo. Poskušnje K1 — velika škatlja K 3'30. Dr.-ja A. Rix-a biserno mleko, tekoči puder, roza, bel in naravno žolt, 1 steklenica K 3'30.

Pošlje diskretno dr. A. Rix. kosm. laboratorij, Dunaj IX. Lakerergasse 6, 10.

Zaloga v Ljubljani: parf. A. Kanc in Adrija-drogerija.

Zajamčen uspeh!

Tisoče zahvalnih pisem za vpogled na razpolago

Bujno lepo oprsje

dobite, če rabite
med. dr. A. Rixovo prsno kremo oblastveno preiskano, jamčeno neškodljivo. Za vsako starost hiter, zanesljiv uspeh. — Zunanja raba. — Pušica za poskušnje K 3'30, velika pušica, ki zadostuje za uspeh K 8'80. Kosm. Dr. A. Rix laborat. Dunaj IX., Lakerergasse 6/0. Razpošilja se strogo diskretno. Zaloga v Ljubljani: Parfumerija A. Kanc in drogerija „Adrija“.

KMETSKA POSOJILNICA

R. Z. Z. N. Z.

obrestuje hranilne vloge po

Hranilnih vlog: dvajset milijonov. Popolnoma varno

4 3/4 %

LJUBLJANSKE OKOLICE

V LJUBLJANI.

brez vsakršnega odbitka

naložen denar. Rezervni zaklad: nad 900.000.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI
: Delniška glavnica 8,000.000 kron. : STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 2. Rezervni fondi okroglo 1,000.000 kron.

Poslovalnica c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Priporoča nakup srečk za 3. razred V. c. kr. avstrijske razredne loterije.

Žrebanje za ta razred dne 15. in 17. februarja 1916.

Cena za igralce prejšnjega razreda: 1/1 srečka K 40.—, 1/2 srečke K 20.—, 1/4 srečke K 10.—, 1/8 srečke K 5.—. — Cena za novovstopivše igralce:

1/1 srečka K 120.—, 1/2 srečke K 60.—, 1/4 srečke K 30.—, 1/8 srečke K 15.—.
Naročila se vrše najugodnejše po poštni nakaznici.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun in jih obrestuje po

2% rentnine od vlog na knjižice plača banka sama.

4 1/2 % čistih.

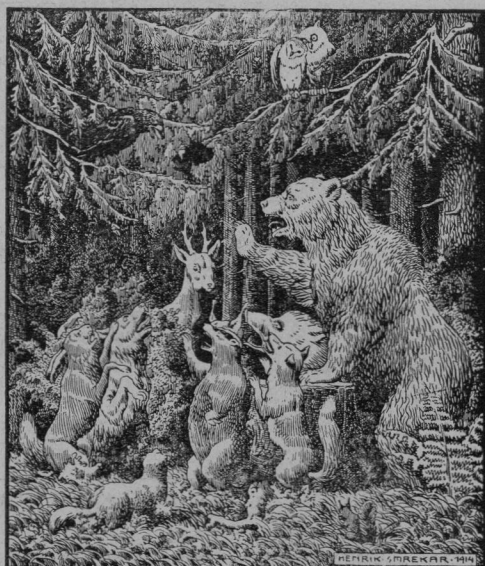
TISKOVINE VSEH VRST

KAKOR: ČASOPISE, KNJIGE, BROŠURE, CENIKE, LEPAKE, LETAKE, VABILA, VSPOREDE, TABELE, RAČUNE, KUVERTE IN PISEMSKI PAPIR S FIRMO, VIZITKE, ITD.

— NATISNE LIČNO IN CENO —

ZADRUŽNA TISKARNA V KRŠKEM

NAROCILA SPREJEMA TUDI UPRAVNIŠTVO „TEDENSKIH SLIK“
V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA UL. 10./I.

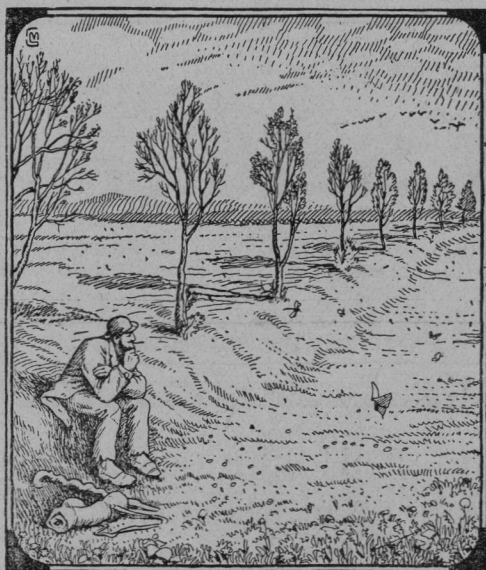
RADO MURNIK LOVSKE BAJKE IN POVESTI

Knjiga vsebuje:

Na male kavke dan. — Zaljubljeni jerebar. — Draga kljunača. — Veselega kljunača žalostni roman. — Paradni lovec Rekordavzar. — Lovec rešitelj. — Opeharjeni ribič. — Povodnji mož ob Ljubljani. — Nedeljska bratovščina. — Brakada brez braka. — Duhek, lovski Orfej. — Za mrtvimi ogali.

Dobra, zanimiva knjiga je najboljši prijatelj.

Najlepše darilo za vo-
jake ranjence in druge.

MILAN PUGELJ MIMO CILJEV

Knjiga vsebuje:

Zanešeni. — Trije meseci. — Helena. — Jerom. — Zaljubljeni kmet. — Labud poje. — Utešenje. — Pet kron. — Zemlja sveta. — Opice.

Knjiga vsebuje:

Lovec Klemen. — Lenčica in zmaj. — O hudem kovaču. — Pastirska ljubezen. — Katrica in hudič. — V leščevju. — Dve nevesti.

Vse kritike o teh knjigah so jako ugodne.

Vsaka knjiga stane elegantno vezana 3 K 50 h. Razpošilja upravništvo „TEDENSKIH SLIK“, LJUBLJANA, Frančiškanska ul. 10./I.

A. & E. Skaberné

Ljubljana, Mestni trg 10
špecialna trgovina pletenin,
trikotaj in perila

priporoča svojo veliko zalogo,
kakor:

Športno in vojaško perilo in sicer: nogavice, gamaše, dokolenice, snežne kučme, rokavice, žilogrelce, sviterje, pletene srajce in spodnje hlače iz volne, velbdje dlake in bambaža.

Perilo za dame in gospode iz šifona, cefirja, in flanele.

Perilo za dečke, deklice in dojenčke. Gumijski plašči, nahrbtniki i. t. d.

Na debelo in drobno.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir
napravi g. Ana Križaj v Spodnji Siški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri farni cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepše lase. Stekl. po 3 in 4 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči.
Zadostuje steklenica.
Spričevala na razpolago.

Priporoča se
umetna knjigovoznica
IVAN JAKOPIČ,
LJUBLJANA.

Svetovna tvrdka Suttner ima

samo natančno idoče, zanesljive, trpežne ure, katere staremu dobremu imenu hiše čast delajo.

St. 410. Nikelnasta Anker-Roskopf-ura	K 4:10
„ 705. Roskopf-ura, kolesje v kamnih	„ 5:90
„ 719. Srebrna remontoar-ura	„ 7:80
„ 600. Žepna ura z radijem, se po noči sveti	„ 8:40
„ 449. Roskopf-ura, dvojni pokrov	„ 7:20
„ 518. Ploščnata nikelnasta kavalijska ura	„ 7:50
„ 803. Damska ura, jeklena ali nikelnasta	„ 7:90
„ 804. Srebrna damska ura	„ 9:50
„ 1544. Usnjata zapestnica z uro	„ 10:50

Št. 712. Nikelnasta IKO - ura, 15 kamnov	„ 14:—
„ 1450. Bela kovinasta verižica	„ 2:80
„ 865. Bela kovinasta verižica, preprosta	„ 1:—
„ 916. Srebrna verižica, masivna	„ 3:20
„ 422. Nikelnasta športna verižica	„ 1:75
„ 979. Srebrni obesek „cesarjeva podoba“	„ 2:—
„ 213. Srebrni prstan z kamnom	„ 1:40
„ 211. Srebrni prstan z kamnom	„ —90
„ 1063. Prstan, zlatona srebro	„ 2:70

Vsaka ura je najnatančnejše preizkušena.

Razpošilja se
po povzetju ali če se
denar vnaprej pošlje.

Krasni cenik
zastonj in poštne prosto.

Neugajajoče
se zamenja!

Lastna tovarna ur v Švici! — Lastna svetovna znamka „IKO“, najboljša preciz. ura.

H. Suttner samo v Ljubljani št. 5.

Nobene podružnice.

Svetovna razpošiljalnica.

Nobene podružnice.

Poravnajte naročnino!

Poslano.

G. pl. Trnkoczy, lekarnar v Ljubljani.

Moja soproga je zadnjega sinčka s Sladinom „sladni čaj“ zredila. Fant je poldrugo leto star, čvrst in močan in ni bil še sploh nič bolan. Pri prejšnjih treh otrocih je rabila razne, redilne moke, s kojimi ni niti približnega uspeha imela. Sladin priporočam vsem staršem.

[Spoštovanjem]

Makso Kovač, c. kr. voj. uradnik.
V Pulju, 23. marca 1914.

Ako naročite in to storite nenudoma,

- 1 srečko avstr. rdečega križa
- 1 srečko ogrskega rdečega križa
- 1 srečko budimpeštanske bazilike
- 1 dobitni list 3% zemlj. srečk iz leta 1880
- 1 dobitni list 4% ogrsk. hip srečk iz leta 1884

12 žrebanj vsako leto, glavni dobitek 630.000 kron

dobite igralno pravico do bobitkov ene turške srečke v znesku do 4000 frankov popolnoma zastonj!

Pojasnila in igralni načrt pošilja brezplačno:
Srečkovno zastopstvo 3, Ljubljana.

Mesečni obrok za vseh pet srečk ožir. dobitnih listov samo 5 kron

Naročnina za list „Tedenske Slike“; za Avstro-Ogersko: 1/4 leta K 3.—, 1/2 leta K 6.—, celo leto K 12.—; za Nemčijo: 1/4 leta K 4.—, 1/2 leta K 8.— celo leto K 16.—; za ostalo inozemstvo: celo leto fr. 20.—. Za Ameriko letno 4 dolarje.

Uredništvo in upravništvo Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.